

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

ФІЛОСОВСЬКІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Шифр та назва спеціальності
126 – Інформаційні системи та технології

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
Програмне забезпечення інформаційних систем

Кафедра
Філософії (307)

Рівень освіти
Магістр

Тип дисципліни
Наукова, Обов'язкова

Семестр
4

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Тараров Яків Володимирович

yakiv.tararovich@kpi.edu.ua

Доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії НТУ «ХПІ». Досвід роботи – більше 20 років. Автор понад 80 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисципліни: «Філософські проблеми сучасного наукового пізнання».

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<http://web.kpi.kharkov.ua/philosophy/zaviduyuchij-kafedroyu/>

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна «Філософські проблеми сучасного наукового пізнання» розглядає специфіку наукового знання, тобто відмінність науки від інших видів діяльності людини, рівні та методи та методи наукового пізнання, соціальні функції, які виконує наука. Також у дисципліні розглянуті етапи розвитку уявлень про науку, починаючи від позитивізму першої хвилі, через розгляд позитивізму другої хвилі а позитивізму третьої хвилі. Вказані основні протиріччя та проблеми позитивістського підходу та його ідейна неспроможність. Розглянуті постпозитивістські концепції деяких авторів та етапи розвитку наукового знання та вплив науки на суспільство та суспільства на науку.

Мета та цілі дисципліни

Курс "Філософські проблеми сучасного наукового пізнання" розрахований на студентів-магістрів і ставить за мету поглиблене вивчення найбільш актуальних проблем, які мають особливе науково-теоретичне і практичне значення. Він спирається на знання загальноосвітніх дисциплін, які студенти вивчали на протязі п'яти років в університеті.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік

Компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК04. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

СК08. Здатність проводити наукову та науково-педагогічну діяльність у сфері ІСТ.

Результати навчання

РН01. Відшукувати необхідну інформацію в науковій і технічній літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

РН04. Управляти процесами розробки, впровадження та експлуатації у сфері ІСТ, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних та командних підходів.

РН13. Планувати та виконувати наукові дослідження у сфері ІСТ, формулювати і перевіряти гіпотези, обирати методи, обґрунтовувати висновки, презентувати результати.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредита ECTS): лекції – 20 год., практичні заняття – 10 год., самостійна робота – 60 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Курси: Історія науки та техніки, філософія (усе – бакалаврат), загальні курси з математичних, фізичних та технічних дисциплін

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, кейс-метод, метод зворотного зв'язку з боку студентів

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Наука: специфіка та рівні наукового пізнання.

Тема 2. Наука: методи наукового пізнання.

Тема 3. Позитивізм.

Тема 4. Неопозитивізм.

Тема 5. Постпозитивізм та моделі наукового знання К. Поппера та Т. Куна.

Тема 6. Моделі наукового знання І. Лакатоса, С. Тулміна та П. Феєрабенда.

Тема 7. Наука та суспільство: перші кроки.

Тема 8. Наука та суспільство: розширення взаємодії.

Теми практичних занять

Тема 1. Наука: специфіка та рівні наукового пізнання.

Тема 2. Наука: методи наукового пізнання.

Тема 3. Позитивізм.

Тема 4. Неопозитивізм.

Тема 5. Постпозитивізм та моделі наукового знання К. Поппера та Т. Куна.

Тема 6. Моделі наукового знання І. Лакатоса, С. Тулміна та П. Феєрабенда.

Тема 7. Наука та суспільство: перші кроки.

Тема 8. Наука та суспільство: розширення взаємодії.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

- Завдання 1. Порівняльний аналіз соціальних функцій науки, мистецтва та релігії
- Завдання 2. Спеціальні методи теоретичного та емпіричного рівня
- Завдання 3. Відмінність французького та англійського позитивізму першої хвилі.
- Завдання 4. Неопозитивізм та аналітична філософія.
- Завдання 5. Сутність філлабілізму.
- Завдання 6. Концепція науки Д. Агассі.
- Завдання 7. Виникнення логіки як наукової дисципліни.
- Завдання 8. Основні соціальні інститути науки у сучасності.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Габович А. Г. (2007) Основи наукових досліджень. Київ.
2. Колесников О. В. (2011) Основи наукових досліджень. Київ.
3. Корягін М. В. (2014) Основи наукових досліджень: навч. посібник Київ.
4. Мельник В.П. (2010) Філософія. Наука. Техніка: Методолого-світоглядний аналіз Львів.
5. Соловйов С. М. (2007) Основи наукових досліджень. Київ.
6. Тарароєв Я.В., Дольська О.О., Дишкант Т.М. та ін. (2023) Філософські проблеми сучасного наукового пізнання: підручник для студентів-магістрів усіх спеціальностей і форм навчання. Харків: Видавець Іванченко І. С.

Додаткова література

1. Основи методології та організації наукових досліджень. (2010) Київ.
2. Рьод В. (2010) Шлях філософії: XIX–XX ст. Київ Дух і Літера.
3. Філософія та методологія науки. (2008) Київ.
4. Handbook of Contemporary European Social Theory (2006) Edited by G. Delanty. New York, London: Routledge Taylor & Francis Group.
5. Sandmeyer. B. (2009) Husserl's constitutive phenomenology: its problem and promise. New York, London: Routledge Taylor & Francis Group.
6. Pruzan P. (2016) Research Methodology : The Aims, Practices and Ethics of Science Springer.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Підсумкова оцінка з дисципліни - залік.

Поточне оцінювання:

- відповіді на семінарських заняттях (60%),
- написання реферату (20 %)
- захист реферату (20%)

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/quality/yakist-osvity/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

29.08.2024

Завідувач кафедри філософії
Яків ТАРАРОЄВ

29.08.2024

Гарант ОНП
Олена НІКУЛІНА